

Slovenski

hmeljar

Prvi strokovni list za hmeljarstvo * Glasilo
Hmeljarske zadruge, z o. j. * List izhaja
redno vsak drugi petek * Naročnina letno
20 din, za inozemstvo 40 din, posamezna
številkla stane 2 din * Uredništvo in uprava:
Celje, Vodnikova ulica 2. — Telefon št. 196

Leto XI.

Celje, 17. maja 1940

Štev. 10

Hmeljarji pazite

Peronospora že prefi hmelju in treba je storiti vse, da to nevarno bolezen že v kali zatremo, da nam ne bo povzročila pozneje mnogo občutnejših stroškov in še škode povruhu. Zato pa pazimo, hmeljarji, na to zavražno bolezen, kajti treba je že takoj v začetku ukreniti vse potrebno, preden se še razpase v večjem obsegu.

Predvsem je treba odstraniti in sežgati vse kuštrovce, ki so se v zadnjem času pojavili v nekaterih nasadih že kar v precejšnjem številu. Mladi poganjki so bili že v zemlji okuženi s peronosporo ter se zato niso mogli prav razviti, temveč so ostali krčljavi; to so menda že vsakemu hmeljarju dobro znani kuštrovci, ki širijo nevarno bolezen dalje, če jih pravočasno ne odstranimo in popolnoma ne uničimo. Če torej kuštrovce le odstranimo iz hmeljišča ter zmečemo na gnoj ali kompost, ne zaleže dosti; sežgati jih moramo, sežgati na vsak način, in to prav temeljito, ker le tedaj bomo zanesljivo uničili tudi vse klice peronospore na teh krčljivih poganjkih, ki bi sicer okužile tudi še zdrave nasade in poganjke. Vsi kuštrovci morajo torej ven iz hmeljišča in brezpogojno tudi v ogenj!

Pa tudi škropiti bo treba. Kakor hitro bo hmelj privezan in se že nekajkrat ovil okoli hmeljevke, moramo vse mlado zelenje in tudi zemljo tam okoli temeljito poškopiti s primerno raztopino kakega bakrenega sredstva zoper peronosporo, da tako napeljane poganjke ohranimo zdrave in jih zaščitimo pred peronosporo.

Najpozneje do konca tega meseca morajo biti letos vsi naši nasadi hmelja že prvič poškopljeni s pravilno pripravljeno raztopino primerne bakrenega sredstva zoper peronosporo!

In kako sredstvo naj uporabimo? Enodstotno raztopino bakreno-apnene brozge, ki jo pripravimo na ta način, da na 100 litrov mehke vode raztopi-

mo 1 kg dobre modre galice ter 1 kg živega ali 2 kg gašenega apna. Pravilno pripravimo to škropilo na ta način, da raztopimo najprej v polovici potrebne vode, torej v 50 l, 1 kg modre galice in v drugi polovici, torej tudi 50 l, 1 kg živega ali 2 kg sveže gašenega apna; nato v tankem curku med stalnim mešanjem vlijemo raztopino galice v raztopino apna, nikdar pa ne narobe. Tako namešano bakreno-apneno brozgo je treba preizkusiti z belim fenolftaleinovim papirčkom; če ta papir v brozgi pordeči, je brozga dobra, če pa ne, ji je treba dodati še raztopine apna, dokler papir lahno ne pordeči. Samo na ta način pripravljena bakreno-apnena brozga zanesljivo obvaruje hmelj peronospore in pri škropljenju ne osmоди nežnega zelenja.

Razumljivo je, da je pripravljanje bakreno-apnene brozge vedno precej tvegano. Če namreč raztopini modre galice primešamo premalo raztopine apna, brozga pri škropljenju lahko prav občutljivo osmоди mlado zelenje, če pa ji jo primešamo preveč, lahko le malo ali pa celó prav nič ne zaščiti rastline proti peronospori. Poleg tega moramo bakreno-apneno brozgo porabiti najpozneje v teku 24 ur potem, ko smo jo napravili, ker starejša ne učinkuje več. Pri vsem tem pa se bakreno-apnena brozga rada zasiri in jo moramo ponovno precediti, ker sicer težko dobimo čisto tekočino, ki ne bi mašila razpršilnikov. Prav zaradi tega hmeljarji širom sveta vedno bolj opuščajo bakreno-apneno brozgo ter škrepe raje z raztopino bakrenega apna, ki ga imamo več vrst. Pri nas je najbolje vpeljan »Ob 21« ali Nosperal, ki se zelo dobro obnese in je prav enostavno v uporabi. Raztopino Nosperala pripravimo namreč enostavno na ta način, da na 300 litrov mehke vode raztopimo 1 kg ali na 100 litrov vode 33 dkg Nosperala in škropivo je gotovo. Posebna prednost bakrenega apna »Ob 21« ali Nosperala je v tem, da raztopina ne osmоди nežnega zelenja, tudi če

napravimo slučajno nekoliko močnejšo ter ohrani svojo učinkovitost zelo dolgo ter lahko škropimo z njo tudi še več dni potem, ko smo jo pripravili; le pred uporabo ponovno dobro premešati moramo starejšo raztopino. Pri uporabi Nosperala torej ne tvegamo prav nič in nam pri današnjih cenah raztopina tudi ne pride skoro prav nič dražje kakor bakreno-apnena brozga.

Prvo škropljenje hmelja je razmeroma enostavno, ker lahko porabimo prav dobro vsako škropilnico, torej tudi malo samodelno nahrbtno ali celó enostavno vinogradniško. Paziti moramo le, da razpršimo škropivo v obliki meglice po mladem zelenju in da poškopimo zlasti spodnje strani listov, kjer se navadno primejo klice peronospor. Ker je še malo zelenja, gre seveda škropljenje kaj hitro od rok in zato menda ne bo hmeljarja, ki si ne bi hotel s tem prvim, enostavnim ter cenanim in vendar tako učinkovitim škropljenjem prihraniti nekaj poznejših, mnogo dražjih in težavnejših.

Pazimo torej, hmeljarji! Peronospora pri sedanjem vremenu resno grozi našemu hmelju. Zato pa na delo, da bomo najpozneje do konca maja brez izjeme vsi poškopili prvič nasade našega hmelja z enodstotno bakreno-apneno brozgo ali raztopino bakrenega apna.

Fosfor in hmelj

Hmelj, kakor vsaka druga rastlina, rabi za svojo rast razna hranila, ki so navadno v zemlji, če jih pa ni ali pa ne dovolj, jih moramo dobaviti v obliki hlevskega gnoja, komposta ali pa umetnih gnojil. Glavna taka hranila so, kakor znano, kalij ter dušik in fosfor, kot regulator pa še kalcij ali apno, o katerem smo že ponovno obširno pisali. Seveda so važni še nekateri drugi elementi, ki jih vseh nití še ne poznamo točno, vendar le v manjši meri in jih zato ne jemljemo toliko v poštev.

Vsak hmeljar že ve, kako uspešno učinkujejo dušičnata gnojila. Nekaj je doprinesla k temu izdatna, četudi ne vedno smotrena propaganda tovarn, ki ta gnojila izdelujejo, še več pa okolnost, da uspeh gnojenja z dušičnatimi gnojili vsak lahko vidi že na prvi pogled; saj povzroča dušik bujno rast, ki jo vajeno kmečko oko kaj hitro opazi. Podobno je tudi s kalijevimi gnojili, ki pri okopavinah pokažejo prav lahko viden uspeh, pa tudi pri hmelju se je o delovanju kalijevih gnojil kaj lahko prepričati, saj je hmelj prava kalijeva rastlina. Glede fosforja pa še vedno prevladuje mnenje, da ga hmelju ni toliko treba kakor ostalih gnojil.

In vendar je tako mnenje popolnoma zmožno. Tudi fosfor je namreč hmelju neobhodno potreben, saj porabi vsaka rastlina letno povprečno poleg 30 g apna, 25 g kalija in 20 g dušika tudi 10 g fosforja. Sicer res rabi hmelj fosforja razmeroma najmanj, vendar ga mora na vsak način imeti. Prav fosforja pa dajemo hmelju z domačimi gnojili najmanj, le pogledjmo!

Dušika dajemo v naša hmeljišča že z dobrim hlevskim gnojem in gnojnico kar precej in prav tako tudi kalija, dočim je fosforja v hlevskem gnoju in zlasti še v gnojnici prav malo. Sicer je po dosedanjih analitičnih raziskavanjih v naših hmeljiščih že v zemlji za silo fosforja, vendar ga hmelj v teku dolgoletne rasti kaj kmalu izčrpa in ga je zato treba dodajati v obliki umetnih gnojil. Zlasti starejša hmeljišča nikdar ne bodo dobro obrodila, če jih ne bomo gnojili izdatneje tudi s fosforjem.

Čemu pa služi fosfor hmelju? Fosfor je glavna sestavina za izgraditev rastlinskih celic in listnega zelenila, klorofila. Hmelju je neobhodno potreben za razvoj cvetja in s tem seveda tudi kobul. Fosfor vpliva tudi na kakovost in količino lupulina. Če hmelju primanjkuje fosforja, nastavi le redko cvetje in potem seveda tudi pičlo obrodi, kobule vsebujejo manj lupulina, ki je tudi dosti slabše kakovosti, poleg tega pa kobule niso kompaktne, čvrsto zbite, temveč nekam kuštrave, razmršene in tudi nimajo prave arome; tak hmelj pa seveda ni všeč trgovcu in še manj pivovarnarju, pa zato tudi ne doseže prave cene. Pomanjkanje fosforja povzroča tudi porjavenje najmanjših kobulnih lističev na konicah kobul, pojav, ki ga tudi pri nas često opazimo in ki nam najbolje dokazuje, da je treba izdatneje gnojiti s fosforjem. Kakor dušik zavlačuje zorenje, tako ga fosfor pospešuje. Če smo pozno obrezali ali gnojili preobilo z dušikom, da hmelj preveč bujno raste in bi utegnil premalo cveteti ter prekasno zoreti, mu moramo pognojiti izdatneje s hitro učinkujočim fosforjevim gnojilom, torej s superfosfatom, da ne bomo imeli škode. Pretirati pa gnojenje hmelja s superfosfatom seveda tudi ni treba, ker bi potem hmelj prehitro dozorel in tudi trpel na barvi.

Med vsemi umetnimi gnojili, ki so v prometu pri nas, imamo prav fosfornih največ, in sicer Tomaževó žlindro, fosfatno žlindro, roženo ter kostno moko in rudninski ter kostni superfosfat. Razlikujejo se vsa ta gnojila po količini fosforja, ki ga vsebujejo, po njegovi topljivosti in po trajanju učinka v zemlji. Tomaževa žlindra je zelo dobro fosforno gnojilo, ki s svojim apnom tudi v hmeljiščih prav dobro deluje, vendar jo moramo uvažati,

kar pa zaenkrat zaradi vojnih homatij ni mogoče in jo zato zaenkrat ni dobiti; to gnojilo učinkuje več let, vendar deluje počasi in ga je treba zato trositi že jeseni. Zelo dobro in hitro učinkujoče fosforno gnojilo pa je superfosfat, ki ga trosimo šele spomladi, 50–70 kg na tisoč rastlin, in sicer raztrosimo lahko vsega takoj po obrezovanju, ali pa le nekaj tedaj, ostalega pa pozneje pri okopavanju ali tudi šele pri prvem osipanju; učinkovitost superfosfata kakor vseh hitro delujočih umetnih gnojil pa traja le eno leto. Superfosfat lahko primešamo tudi gnojnici, in sicer 1 kg na 100 litrov, s to potem zalivamo hmelj, in sicer 4–8 litrov k eni rastlini ter na ta način nudimo hmelju vsa potrebna gnojila v že raztopljeni in hitro učinkujoči obliki. Fosfatna žlindra je fino zmleto fosforitno kamenje iz Dalmacije, torej domač proizvod, ki je razmeroma poceni in se dobro obnese za jesensko gnojenje. To gnojilo in podobno tudi kostna moka deluje namreč bolj počasi, pač pa traja učinkovitost več let. Nekateri si fosforno gnojilo pripravijo tudi sami na ta način, da sežigajo kosti; pepel iz kosti je namreč prav dobro fosforno gnojilo prav tako kakor pepel iz lesa, zlasti bukovega, kalijevo.

Že ponovno smo poudarjali, da imamo prav sedaj v teh izrednih razmerah najboljše priliko, da naš hmelj čim bolje vpeljemo na vseh svetovnih tržiščih. Zato pa moramo storiti vse, da dosežemo obilen in pri tem tudi glede kakovosti čim najboljši pridelek. Dajmo torej hmelju, kar mu gre in kar neobhodno potrebuje, saj izgleda, da nam bo vse mnogočisto povrnil. Enostransko gnojenje se ne obnese, pa poskrbimo zato za polno gnojenje hmelja in mu dajmo vsa glavna hranila, ki jih potrebuje, torej kalij, dušik in tudi fosfor. Za spomladansko gnojenje pridejo seveda v poštev le hitro učinkujoča umetna gnojila in se bomo zato poslužili teh, da bomo nudili hmelju vsa potrebna hranila tudi v primerni obliki. — C.

Razno

Pridelovanje hmelja v Ameriki je, kakor znano, kontingentirano in je lani v decembru bil določen za leto 1940 skupni kontingent na 143.067 stotov, in sicer za okoliš Oregon 71.001, Kalifornijo 39.167,5 in Washington 32.898,5 stotov.

Pivovarska industrija na Holandskem je v letu 1938 navarila 1.372.000 hl piva; 1.264.000 hl se je popilo doma, 108.000 hl pa so izvozili. Povprečno letno na osebo so popili lani 14,8 litrov piva.

Produkcija piva v Belgiji nazaduje in je znašala lani le 13.603.125 hl, to je za nad 6 % manj kakor predlani. Obratovalo je lani 1011 pivovaren, 66 pa je obrat usta-

vilo. Pivovarska industrija v Belgiji zelo trpi zaradi pomanjkanja potrebnih surovin, zlasti dobrega pivovarskega ječmena in zato ni izključeno, da bo še nekaj pivovaren ustavilo obrat in da bo produkcija piva še nazadovala.

Na Švedskem je po zadnjih statističnih ugotovitvah v letu 1938 obratovalo skupno 152 pivovarn z 917 namoščenci in 4617 delavci.

Objave

Bakreno apno, Nosperal ali »Ob 21«, ki se je zadnji čas precej podražilo, dobe zadrugi v skladišču Hmeljarske zadruge v Žalcu še po stari ceni, dokler bo sedanja zaloga trajala. Ker je zaloga že pičila, naj si ga preskrbi vsak čimprej.

Mešano umetno gnojilo KAS za polno spomladansko gnojenje hmelja, posebej za hmelj pripravljena mešanica kalijevega sulfata z amonsulfatom in superfosfatom, je že prispelo in ga vsi, ki so ga naročili pri Hmeljarski zadrugi, lahko že dobe. V ta namen naj se oglasijo v zadrugi pisarni v Celju, kjer dobe potrebno nakaznico, da potem gnojilo na skladišču v Celju prevzamejo. Ker v skladišču primanjkuje prostora, naj pride vsak po naročeno gnojilo čimprej. Zadnji čas se je posrečilo zadrugi preskrbeti še nekaj tega gnojila in ga zato lahko dobe tudi tisti, ki ga še niso naročili; seveda pa je treba pohiteti, ker so zaloge le pičle.

Po vreče naj pridejo vsi, ki so dobavili svoj hmelj Hmeljarski zadrugi v lastnih vrečah, čimprej, najpozneje pa do konca tekočega meseca. Vreče se dobe v zadruginem skladišču v Žalcu, vendar se izdajajo samo ob torkih in petkih. Brez obračunskega listka se vreče ne izdajajo.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: Zaradi deževnega in bolj hladnega vremena je rastlina nekoliko zaostala v razvoju. Vlaga ima sedaj hmelj dovolj, pač pa bi mu za nadaljnji razvoj bilo nujno potrebno bolj toplo vreme. V nekaterih legah so se pojavili v večjem obsegu bolhači, ki povzročajo občutno škodo na mladem zelenju.

Vojvodina: Obrezovanje je vključ neugodnemu vremenu končano in so tudi že izbili mladi poganjki, vendar bo napeljevanje letos zelo zakasnilo. Številni poganjki so okuženi s peronosporo, ki se pri toplejšem vremenu lahko prične nevarno širiti.

Nemčija: Obrezovanje hmelja kakor tudi druga spomladanska dela so šla pri ugodnem vremenu naglo od rok ter so sedaj v glavnem končana. Rastlina je sicer dobro prezimila, vendar je ostala nekam šibka ter zato dobrih sadežev ni bilo lahko dobiti, pa tudi hmeljske solate, po kateri je bilo letos zelo živahno povpraševanje, je bilo razmeroma le malo. Mladi poganjki so že izbili iz zemlje ter se zaenkrat dobro razvijajo. — Na tržišču je tendenca zelo mirna in so zaključki le redki. Cene so ostale sicer nespremenjene, vendar so le bolj nominalne.

Češkomoravska: Obrezovanje je splošno končano, četudi je letos precej zakasnilo. V zamočvirjenih nasadih so mnoge korenike trpele toliko škode, da ne bodo več odgnale. Bolj hladno vreme je v zadnjih tednih zopet

znatno oviralo nadaljnjo vegetacijo v hmeljiščih. — Na tržišču skoro ni zanimanja ter povpraševanja in je prišlo skoro do popolnega zastoja v kupčiji. Cene so ostale sicer nespremenjene, vendar so le nominalne.

Belgija: Pri ugodnem vremenu vegetacija v hmeljiščih naglo napreduje. V mnogih nasadih, zlasti v okolišu Poperinghe, so mladi poganjki že napeljani. — Na tržišču je tendenca nadalje zelo čvrsta, ker je bilo doslej mnogo povpraševanja, dočim ponudbe le malo, ker je bilo že prej večinoma vse razprodano. Cene so ostale nespremenjene, četudi so zaradi pomanjkanja ponudbe in zaključkov le nominalne. Za predprodajo letošnjega pridelka je bilo mnogo zanimanja, vendar tudi tu ne ponudbe.

Splošno: Iz ostalih okolišev ni nobenih poročil.

Hranilnica Dravske banovine Celje — Ljubljana — Maribor

Pupilarno varen zavod.
Obrestovanje najugodnejše.

**Za vloge in obresti jamči Dravska banovina
z vsem premoženjem in vso davčno močjo.**

Izročajte denar

v zaupanja vredne domače denarne zavode, da se omogoči z oživitvijo denarnega obtoka delavoljnim našim ljudem zopet delo in kruh.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

(v lastni palači pri kolodvoru)

Vas vabi, da ji zaupate tudi Vi svoje prihranke, ker Vam nudi zanje s svojim premoženjem popolno varnost. Mesto Celje jo je ustanovilo že pred 72 leti in tudi še samo jamči zanjo z vsem svojim imetjem in z vso svojo davčno močjo.

Denarju, ki ga vložite, je vsakočasna, nemudna izplačljivost strogo zajamčena.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najboljše. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov - posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi, lastni palači na voglu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

HMELJARSKA ZADRUGA z o. j.

Skladišče Žalec

nudi svojim članom po najugodnejših cenah prisanano prvovrstne Holderjeve škropilnice vseh vrst, traktorje za oranje in okopavanje, rasna sredstva za zatiranje bolezni in škodljivcev itd.